

Nr 888

Av herr **Hedin m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition nr 96, med förslag till lag om ändrad lydelse av 6 kap. 3 § och 15 kap. 14 § föräldrabalken m. m.*

(Lika lydande med motion nr 723 i Första kammaren)

I Kungl. Maj:ts proposition nr 96 berörs bl. a. frågan om åtgärder som kan bidra till att minska fall av barnmisshandel. Förslag framlägges om ändrad lydelse av 6 kap. 3 § föräldrabalken och 93 § barnavårdslagen.

I propositionen påpekas att Kungl. Maj:t lämnat medicinalstyrelsen i uppdrag att i anledning av riksdagens beslut 1965 göra en undersökning beträffande barnmisshandel.

Det är vår förhoppning att denna utredning snabbt skall kunna dels kartlägga förekomsten av barnmisshandel och orsakerna därtill, dels framlägga förslag till åtgärder som kan vara ägnade att minska förekomsten av barnmisshandel.

De fall av barnmisshandel som uppdagats under senare år har väckt stor uppmärksamhet och med rätta upprört allmänheten. Det är angeläget att vidtaga åtgärder från samhällets sida som kan bidra till skydd för barnen. I den allmänna debatten har enligt vår mening emellertid en sammankoppling av barnmisshandel och aga gjorts som varit olycklig. Man har ofta kategoriskt utdömt aga som ett under alla förhållanden olämpligt korrekationsmedel. Man kommer härvidlag in på föräldraauktoriteten och föräldrarnas självklara befogenheter att i skiftande situationer välja de vägar och medel för uppfostran som gagnar barnet på bästa sätt. Korrekationsmedlet aga behöver sällan tillgripas, men beträffande de flesta barn uppstår dock någon gång disciplinsituationer som enligt föräldrarnas bedömanden inte kan bemästras med annat än möjlighet att använda aga. Möjlighet till lindrig aga — som självfallet inte på minsta sätt har något att göra med barnmisshandel — bör därför vara ett tillåtligt medel i en fast, konsekvent och kärleksfull fostran.

Mycket sträng uppfostran med anlitan av aga i relativt stor utsträckning är självfallet ur alla synpunkter olämplig. En sådan fostran kan leda till missanpassning. Vi vill emellertid framhålla att den stränga fostrans motsats — alltför slapp fostran eller ingen fostran alls — också kan leda till missanpassning, vilket medför att barnet får svårigheter att underordna sig de regler för mänsklig samlevnad som måste finnas i ett demokratiskt samhälle.

Att förbjuda aga skulle vara olämpligt dels därför att det enligt vad vi tidigare framhållit är ett ibland nödvändigt korrekionsmedel, dels därför att förbudet sannolikt inte skulle komma att följas och omöjligen skulle kunna kontrolleras och dels slutligen att familjens integritet skulle trädas för när. Justitieministern ansluter sig till uppfattningen att aga principiellt är olämplig men anser dock att aga i vissa situationer kan vara nödvändig och förordar sålunda att varje form av kroppslig tillrättavising inte bör vara förbjuden i lag. Ehuru vi anser att den förändring som departementschefen föreslår av 3 § föräldrabalken är onödig och knappast bättre än nuvarande lydelse skyddar mot barnmisshandel, vill vi dock inte motsätta oss den föreslagna ändringen.

Inför den föreslagna ändringen av 93 § barnavårdslagen har remissinstanserna visat tveksamhet. Justitiekanslern anser sålunda att viss risk kan uppstå för anmälningar i oträngt mål. Stadsförbundet samt barnavårdsnämnderna i Stockholm och Malmö hyser ingen tilltro till att paragrafen skall ha åsyftad verkan på grund av att bestämmelsen inte är kategorisk och straffsanktionerad. Socialstyrelsen vänder sig emot den valda formuleringen "erhållit kännedom om" — en formulering som i det slutliga lagförslaget ändrats till "får kännedom om", vilket dock har exakt samma innebörd. Socialstyrelsen anser att texten här bör lyda "ha välgrundad anledning antaga" och anger som motiv att både allmänheten och barnavårdsnämnderna därigenom bättre påminns om det nödvändiga i vaksamhet när det gäller otillräckligt underbyggda misstankar. Härigenom vinnes också att motiv för anmälan otvivelaktigt får anses föreligga, om någon visserligen inte har fullständig kännedom om vad som förekommit men omständigheterna ger vederbörande grundad anledning att misstänka sådana förhållanden som bör föranleda anmälan till barnavårdsnämnd. Vi ansluter oss till denna uppfattning. Den av socialstyrelsen föreslagna formuleringen har både en klarare och sakligt sett riktigare innebörd än den i propositionen valda. Att "få kännedom om" något kan uppfattas mycket olika av olika människor. Det kan betyda allt från obekräftade hörsägner till verklig vetskap. Eftersom 93 § skall ge vägledning för den enskilde hur han skall handla i en given situation, måste lagtexten vara så enkel och entydig som möjligt.

Med stöd av vad ovan anförts hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 96 måtte antaga följande

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 93 § barnavårdslagen den 29 april 1960 (nr 97).

Härigenom förordnas, att 93 § barnavårdslagen den 29 april 1960 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives.

Myndigheter vilkas — — — nämndens ingripande.

Den som har välgrundad anledning antaga att någon, som ej fyllt aderton år, misshandlas i hemmet eller eljest där behandlas på sådant sätt att hans kroppsliga eller själsliga hälsa utsättes för fara bör anmäla detta till barnavårdsnämnd.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1966.

Stockholm den 19 april 1966

Carl Eric Hedin (h)

Erik Magnusson (h)

Mårten Werner (h)

i Tumhult

Gunnar Oskarson (h)

Allan Åkerlind (h)
